

Mi is az a FAO-szám?

A FAO-szám relatív fogalom. A FAO-szám alatt a kukorica hibridek egymáshoz viszonyított, adott helyen, adott időpontban mért adatai alapján számított tenyészidőt értjük.

A kukorica hibrideket éréscsoportokba soroljuk. A tenyészidő hosszának meghatározására nemzetközi jelölést vezettek be, a FAO számot. A FAO szám 0-tól 999-ig terjedhet.

- Magyarországon a 200-599 FAO számú hibrideknek van jelentősége. A szuper korai (FAO 100-199) csoport termése kicsi, tőlünk északabbra termesztik, hazánkban gazdasági jelentősége elhanyagolható.
- A FAO 500-as csoportnál hosszabb tenyészidejű hibridek Magyarországon nem érnek be. A 700-900 FAO számú hibridek csak meleg éghajlaton, például az USA-ban, Floridában vagy Louisiana államban, valamint Indiában, Afrikában termesztethők.
- Minden éréscsoportban adott amerikai hibrid tenyészideje jelenti a sztenderdet. Ezen hibridek tenyészideje általában 20-30 nappal is rövidebb az USA-ban (Magyarország, Tápiószeléhez viszonyítva).
- A hibridek tenyészideje és termőképessége között pozitív korreláció van, a hosszabb tenyészidejű hibridek többet teremnek.
- Magyarországon a korai és középérésű (FAO 300-400) hibridek vannak túlsúlyban. Az utóbbi években az igen korai csoport (FAO 200) aránya növekszik, míg a középérésűé csökken. Ennek oka abban keresendő, hogy a száraz, aszályos évek gyakoriságának növekedésével a középérésű hibridek termelési kockázata nőtt. A vízellátás szempontjából kritikus időszak nagy valószínűséggel esik aszályos periódusra Magyarországon a FAO 400-as hibridek esetében.
- Az, hogy adott termőhelyen korainak vagy későinek számít-e egy hibrid, az mindenekelőtt a hőmérsékleti adottságok függvénye. Például egy Magyarországon középérésűnek számító hibrid tőlünk északra későinek, délebbre pedig korainak számít.

Annak érdekében, hogy a világ minden részén azonos módon legyen értelmezhető a kukorica tenyészideje, 1954-ben Rómában, a FAO VII. Kukoricakongresszusán kilenc éréscsoportba sorolták be a világon fellelhető, különböző tenyészidejű fajták és hibridek mindegyikét. A legkorábbi a 100-as, a legkésőbbi a 900-as éréscsoport lett. Minden egyes csoportban kijelöltek egy-egy hibridet, amelyekhez viszonyítva könnyen meghatározható az új hibridek tenyészideje. Ezt a tenyészidő-jelölést nevezték el FAO-számnak, amit a világ számos országában bevezettek.

Magyarországon a szem betakarításkori nedvességtartalmával jellemzik az érés időpontját. Ezt a felfogást megerősítette a szem szárítására fordított energia árának emelkedése. A cél az volt, hogy a kukorica minél alacsonyabb szemnedvességgel legyen betakarítható.

A nemesítés olyan új hibrideket jelentetett meg, amelyek más hibridekhez képest később virágoznak, de gyors vízleadásuk révén, a betakarításkori szemnedvesség alapján valójában korábbiak lettek. Az átlagosnál gyorsabb vízleadás azonban szárszilárdsági gondokat idézhet elő, ezért egyoldalúan a betakarításkori szemnedvességre alapozni a tenyészidő kiszámítását veszélyes lehet. Ebből adódóan a tenyészidő meghatározása még összetettebb feladattá vált. A világban kialakult versenyhelyzet, az objektív, mindenki által egyformán értelmezett fajtakísérletezés megkövetelte a tenyészidő pontos definiálását és mérését.

A Nébih kezdeményezésére komoly konzultáció előzte meg a ma Magyarországon hivatalosan elfogadott tenyészidő-meghatározási módszert. Ez a módszer magába foglalja az 50 százalékos nővirágzást, a standard hibridek 25-20 százalékos szemnedvességénél mért adatokat és természetesen a betakarítás időpontjában mért szemnedvességet. A több év kísérleti eredményei

alapján kiválasztott standardokhoz való viszonyítás adja meg az új fajták tenyésztését, amit a FAO-számmal fejezünk ki.

Egy új hibrid FAO-számát legalább 2 év több kísérleti helyről származó adatainak felhasználásával határozzák meg.

A Nébih ezzel a módszerrel dolgozik mind az állami elismerésre bejelentett fajtajelöltek, mind a Gabonatermesztők Országos Szövetsége (GOSZ) által szervezett kísérletek kiértékelésében. A számítási mód kiállta az utóbbi évek próbáját, megbízhatóan használható.

Magyarországon a termelők a termesztésre ajánlott [kukoricahibridek](#) FAO-számáról alapvetően két forrásból szerezhetnek információt. Az egyik a fajtatulajdonosok, illetve a forgalmazók promóciós anyaga, a másik a Nébih és a GOSZ kísérleti beszámolóí.

Az EU bármely tagállamában regisztrált hibrid vetőmagja korlátozás nélkül forgalmazható a többi EU-tagállamban. Ezért, ha egy hibrid előzetes magyarországi kísérlet és tenésztidő-meghatározás nélkül kerül piacra, könnyen előfordul, hogy ugyanaz a hibrid más és más FAO-számmal jelenik meg, ami értelemeszerűen zavart jelent a hibrid megítélésében. Az eltérő FAO-számok megjelenése részint a FAO-szám meghatározásának módszertani eltéréseiből, részint a környezeti hatások módosító hatásának következménye. Közismert általános tendenciák is érvényesülnek, például egyes országok hibridjeinél a FAO-szám rendszerint vagy magasabb, vagy alacsonyabb.

Magyarországon a FAO-számmal kapcsolatban a Nébih és a GOSZ által kiadott eredmények alapján mindannyian biztonságosan tájékozódhatunk.

FAO-szám	éréscsoport	tenésztidő hossza (nap)	várható érési időpont	HU (°C)
100-199	szuperkorai	95-105	augusztus közepe	916-972
200-299	igen korai	130-140	augusztus vége- szeptember eleje	1028-1088
300-399	korai	140-150	szeptember második fele	1138-1194
400-499	középérésű	150-160	szeptember vége- október eleje	1250-1305
500-599	késői	160-170	október közepe-vége	1361-1417
600-	igen késői	170-180	október vége- november eleje	1472-1528

Forrás: Szél Sándor Magyar Mezőgazdaság 2020